

بخش توزیع؛ بخش ۷۰۰۰۰ میلیارد تومانی صنعت برق

به بهانه نوزدهمین کنفرانس شبکه های توزیع برق

بخش توزیع؛ بخش ۷۰۰۰۰ میلیارد تومانی صنعت برق

نوزدهمین کنفرانس شبکه های توزیع برق از تاریخ ۱۶ اردیبهشت ماه وبه مدت دو روز در پژ وهشگاه نیرو برگزار میگردد. در این گردهمایی علمی، نمایشگاهی؛ مدیریتی؛ مدیران و کارشناسان صنعت برق با آخرین یافته های علمی و تولیدات صنعتی و نرم افزاری بخش توزیع آشنا می شوند. این کنفرانس در شرایطی برگزار میگردد که طی یکسال اخیر نظام ساختاری این شرکتها دچار تغییرات هدف دار و خاصی شده است. از عزل سهام ممتازه توانیر تا جهت گیری برای ابقای آن و و برنامه ریزی برای فروش ویا واگذاری سهام بخش دولتی آنها که حتی در مورد چند شرکت این سهام به بانکها اختصاص یافت تا تشکیل یک شرکت مهندسی توزیع در کشور. این بخش از صنعت برق؛ با بیش از ۷۰۰ هزار کیلومتر شبکه توزیع و ۵۶۰ هزار ترانسفورماتور توزیع و بیش از ۳۰ میلیون مشترک؛ بسیار ثروتمند بوده و دارایی آن با قیمت روز تعدیل شده بالغ بر ۶۰۰۰۰ تا ۷۰۰۰۰ میلیارد تومان میگردد. این بخش پراکنده ترین؛ در دسترس ترین؛ اجتماعی ترین؛ اقتصادی ترین و حتی سیاسی ترین بخش خدماتی کشور می باشد که تقزیا همه پارترهای توسعه کشور به آن بستگی دارد و به لحاظ تاثیر گذاری اجتناب ناپذیر آن؛ به شدت مورد توجه می باشد

اقتصاد سالانه بخش توزیع برق نیز در بدترین شرایط اقتصادی آن؛ بدون استثنا چرخش و گردش دارد به طوریکه گردش مالی سالانه این چرخه مهم اقتصادی؛ تا ۲۰۰۰ میلیارد برآورد میگردد که بالغ بر ۸۰ درصد آن تولید صنعتی بوده و اشتغال بالغ بر ۶۰۰۰۰ نفر را موجب میشود.

پیش بینی میگردد طول شبکه های توزیع تا سال ۱۴۰۴ به بیش از ۹۳۰ هزار کیلومتر و تعداد ترانسفورماتورهای توزیع بالغ بر ۸۳۰ هزار دستگاه؛ میزان فروش برق این بخش به حدود ۳۵۰۰۰۰ میلیون کیلوواتساعت و تعداد مشترکین این بخش بیشتر از ۴۵ میلیون گردد. گردش مالی و سهمی که بخش فوق در اقتصاد صنعت برق و کشور ایفا خواهد نمود ایجاب می نماید مدیریت اثر بخش توزیع مورد توجه قرارگیرد

مدیریت اثر بخش توزیع به معنای؛ تعریف دقیق وظایف و مسئولیت ها در چهار محور مرتبط به هم: مدیریت، مالکیت، ساختار و مقررات به منظور ارائه خدمت بهتر و مناسب تر و یا قیمتی منطقی و قابل رقابت به مشتریان با لحاظ راهبرد های زیر:

۱. عدم تحمیل به بودجه دولتی؛ برون سپاری و خصوصی سازی
۲. هم راستای نیاز توسعه ای کشور، و منطبق بر منویات اصل ۴۴ و اهداف چشم انداز ۲۰ ساله کشور
۳. وظایف حاکمیتی وزارت نیرو (الزام تامین برق) به منظور حصول اطمینان از پایداری؛ ایمنی و حفظ محیط زیست فراهم و الزام باشد

برای نیل به راهبرد های فوق؛ استراتژهای قابل تعریف برای بخش فوق به شرح زیر میباشد:

- رفع انحصار در فروش برق به مشتریان و امکان انتخاب برای مشتری و جهت گیری به منظور فعال سازی بورس برق
- تدوین راهبرد برون سپاری با تفکیک وظایف مدیریت؛ بهره برداری؛ توسعه و مشتریان، و رضایت مندی مشتریان
- بنگاهداری و سود آوری و جداسازی سیمداری از بازرگانی برق و توسعه مدیریت داراییها
- عدم دخالت دولت در بازگردانی بخش توزیع و تعریف نقش حاکمیتی
- واگذاری تمام زیر فعالیتهای بخش توزیع به شرکتهای خصوصی با مدیریت یکپارچه شرکت
- استفاده بیشتر از انرژیهای تجدید پذیر
- کاهش شدت مصرف انرژی
- منطقی نمودن تلفات برق

ضمناً قبل از هرگونه اقدامی برای تغییرات ساختاری و واگذاری؛ باید نقشه راه غلتان این شرکتهای چشم انداز ۱۴۰۴ تهیه و مورد اجماع قرار گرفته و مصوب گردد. در این چشم انداز؛ برنامه زمان بندی و مدل جداسازی مدیریت از مالکیت؛ بستر سازی برای امکان برون سپاری فعالیتهای کوچک سازی و مدل اقتصادی اداره توزیع و چگونگی مشارکت دهی بخش خصوصی تعریف میگردد. ضمناً به نظر میرسد با توجه به تفاوتیهای فاحش درآمدی - هزینه ای و متغیرهای تاثیرگذار بر آنها؛ از قبیل ترکیب درآمدی بخش های مختلف مصرف؛ تلفات؛ قدمت شبکه ها؛ روند توسعه؛ ترکیب نیروی انسانی؛ شرایط فنی بالادستی و حتی سطح انتظارات و توقعات جامعه و ذینفعان مرتبط؛ در آینده ای نزدیک امکان واگذاری شرکتی و برای هراستان به صورت مجزا فراهم نیست و باید در فاز اول؛ یا به صورت بلوکی کشوری و یا در قالب بلوکهای منطقه ای تا حدودی همسان شده؛ فرایند واگذاری صورت پذیرد (مشابه کشور المان) و در هر صورت برای اداره و مدیریت متوازن بخش توزیع؛ یک شرکت مدیریت و مهندسی توزیع به صورت سهامی (با ساختاری و وظیفه ای و مشارکتی مشابه شرکت بورس انرژی) تشکیل و وظایف بنگاه داری بخش توزیع برق را با طی فرایندها و ایجاد ویژگیهای زیر بر عهده گیرد.

مدل مالی ارزش گذاری سهام در واگذاریها؛ می تواند به صورتهای زیر صورت پذیرد (O&O)(OP-&M&O) و یا.....

۱. حداقل تا انتهای برنامه ششم توسعه؛ به منظور اطمینان بخشی از تاثیر فرایندهای تاثیر گذار اجتماعی؛ شرکت توانیر و یا هر مجموعه ای مرتبط با وزارت نیرو؛ دارای یک کرسی در هیات مدیره این شرکتهای باشد (مشابه کشور فرانسه)
۲. مابقی سهام (سهام صبا و سهم توانیر) در هر منطقه ترکیب شده توزیع؛ به صورت سهام ترجیحی؛ بلوکی محدود و عرضه عمومی با نسبتی که حداقل تا انتهای برنامه ششم سهم هر قسمت بیشتر از ۵۰ درصد نشود (چه واسطه ای و چه بدون واسطه).
۳. اهلیت ساختاری و فرایندی و مدیریتی متقاضیان سهام بلوکی توسط قانون تعریف میگردد
۴. وزارت نیرو جایگاه حکومتی و تنظیم کننده روابط ذینفعان را بر عهده دارد. این وظیفه کاملاً حکومتی بوده و بار مالی تصمیمات و دستورات احتمالی در نظر گرفته و تامین می نماید
۵. شرکت فوق می باید در یک برنامه زمانی مشخص؛ نسبت به جدا سازی بخش بازرگانی توزیع برق از بخش سیمداری اقدام و بستر سازی لازم برای برون سپاری را فراهم نماید
۶. امکان عرضه سهام بخش توزیع در بورس در قالب یک برنامه زمانی مشخص فراهم گردد
۷. منطق مالی و خرید و فروش برق در شرکت فوق بر اساس شرایط حاکم بر بازار بورس انرژی و قوانین و مقررات و تنظیمات مربوطه است و اجرای هر دستوری حاکمیتی که بار مالی دارد منوط به پیش بینی منابع واقعی و تامین آن توسط مراجع دستور دهنده است
۸. شرکتهای خدماتی خصوصی و صلاحیت دار؛ وظایف بخشی و تخصصی شرکت فوق را در نقاط مختلف انجام می دهند

۹. نظام حاکم بر مدیریت این شرکت؛ نظام حاکم بر قانون تجارت می باشد
۱۰. این شرکت یک نوع شرکت هلدینگ و انسجام دهنده است که ساختاری غیردولتی داشته و عمدتاً وظیفه ارتباطات برون سازمانی بخش توزیع را هماهنگ می نماید
۱۱. نرخ خدمات در این شرکتها؛ به صورت منطقه ای - رقابتی مشخص و تحت کنترل قرار میگیرد
- در خاتمه؛ ضمن خسته نباشید به کلیه عوامل برگزار کننده؛ این گردهمایی بزرگ؛ امیدواریم در سال اسب؛ بخش توزیع بر اسب مراد که خیر کشور در ان باشد سوار شود. انشا...

سعید مهذب ترابی